

THE LEGAL REGIME FOR THE MANAGEMENT OF MEDICAL WASTE

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: This paper aims an analysis of the legislative documents and also of the specialized doctrine with relevance in the field of medical waste management, an extremely important and complex field that concerns the human health as well as the environmental protection.

The issue of the management of these categories of waste has become particularly important in the last period, just because of the increase in their quantity and diversity, but above all the awareness of the risk and negative impact on human health and on the environment.

We will present and analyze the regulations that establish the legal regime of medical waste as well as the role of environmental policies in ensuring human health, in line with the principles and strategic elements of the sustainable development of human society.

Will be analyzed the legal levers specific to the protection of the environment and human health for the efficient management of the activities involving waste, neutralization and disposal, as well as the sanctioning regime in this field,

Keywords: medical waste, human health, sustainable development, waste management, medical liability.

1. Considerații prealabile

Protecția mediului reprezintă un obiectiv de interes național, regional și internațional ce are ca scop reducerea și eliminarea efectelor poluării, înlăturarea influențelor negative exercitate asupra mediului natural și artificial, asupra întregului ecosistem ca un tot unitar.

Legislația regională și cea națională de mediu este dominată de ideea necesității dezvoltării economice pe baza valorificării superioare a resurselor materiale și umane, a dezvoltării științei și tehnologiei, cu stricta respectare a cerințelor de protejare a mediului.

Prezervarea mediului și elaborarea unei politici legislative în privința protecției și dezvoltării factorilor de mediu, constituie o sarcină fundamentală și permanentă a statelor, atât prin adoptarea de legislații naționale corespunzătoare, cât și prin aderarea la documentele și reglementările internaționale în domeniu.

Politicile și legislațiile de mediu ale Uniunii Europene și cele ale statelor membre au cunoscut evoluții comune, măsurile de protecție și reglementările juridice coroborându-se atât în conținutul cât și în semnificația lor. Treptat, s-a conturat în cadrul politicii de mediu și politica de protecție a sănătății umane axată pe principiul dreptului la un mediu sănătos și protejat, a dreptului la sănătate, la viață privată și de familie. În prezent, atât legislațiile cât și politicile naționale de mediu sunt puternic și indisolubil conectate la politica comunitară de mediu precum și la legislația în domeniu.

Una din problemele majore ce vizează mediul înconjurător și sănătatea umană o constituie deșeurile. Impactul și riscul semnificativ al deșeurilor asupra calității factorilor de mediu cunoaște în ultima perioadă forme dintre cele mai diverse, aspect ce implică gestionarea sau managementul corespunzător al acestor factori poluanți.

Problematika gestionării deșeurilor cunoaște în ultima perioadă o atenție deosebită tocmai datorită creșterii cantității și diversității lor, dar mai ales a conștientizării riscului major și a impactului negativ al acestora asupra sănătății umane și a calității mediului¹. Gestionarea rațională a deșeurilor de orice fel, trebuie să urmărească două aspecte principale: pe de o parte, să ia în considerare fenomenele de poluare generate de deșeuri și să ia măsuri de minimizare a impactului acestora asupra mediului, iar pe de altă parte, să urmărească transformarea deșeurilor în resurse materiale și energetice secundare.

La nivel global și regional dar și la nivel național, se încearcă adoptarea de metode standard de gestionare a deșeurilor într-un sistem integrat de management. Desigur că, încercarea elaborării de metode standard de gestionare a deșeurilor și de stabilire a criteriilor de clasificare a acestora, întâmpină numeroase dificultăți ce se datorează unor cauze cumulative.

Sectoarele care fac obiectul politicii de mediu și care includ și gestionarea deșeurilor², se regăsesc în planurile de acțiune pentru mediu și în strategiile elaborate la nivelul Uniunii Europene, fiind totodată însoțite de directive și de stabilirea de obiective prioritare. Amintim în acest context prima Directivă Cadru 75/442/ECC, privind administrarea deșeurilor, având ca obiectiv principal asigurarea prevenirii generării de deșeuri și reducerea pericolozității lor, neutralizarea ori utilizarea deșeurilor în calitate de surse de combustibil alternativ, implementarea principiului „poluatorul plătește” etc. Au urmat, Directiva 99/31/EC privind stocarea controlată a deșeurilor precum și Directiva 2000/76/EC privind incinerarea deșeurilor, Directiva Cadru 2008/98/EC, dar și alte astfel de reglementări. Pe baza acestora, s-a conturat strategia comunitară de gestionare și management a deșeurilor, principalele tendințe promovate fiind: prevenirea poluării mediului prin deșeuri; minimizarea cantităților de deșeuri; reciclarea în scopul reutilizării materiale și energetice, tratarea termică și depozitarea corespunzătoare a deșeurilor de orice fel.

Desigur că, una din problemele esențiale impuse de aderarea țării noastre la spațiul european comunitar, a fost cea cu referire la protecția mediului. Acest aspect a inclus și preocupările relative la managementul deșeurilor, tocmai în scopul alinierii legislative la normele și standardele comunitare, sens în care s-au elaborat Planurile regionale de gestionare a deșeurilor precum și s-au transpus directivele europene asupra deșeurilor în plan legislativ intern³. Astfel cum am amintit anterior, managementul deșeurilor presupune activitatea complexă de colectare, de transport și eliminare a deșeurilor în scopul protejării mediului și sănătății umane împotriva efectelor nocive ale acestor categorii de produse⁴.

Amintim că, pe plan mondial, unul din documentele relevante ce impune o politică comună în materie de protecție a mediului și a sănătății, îl constituie Convenția de la Basel din martie 1989⁵, care se referă la regimul juridic al transportului transfrontalier al deșeurilor periculoase și de altă natură precum și al eliminării acestora. Acest document internațional, pornind de la amenințarea crescândă pentru mediu și sănătate a producerii și complexității deșeurilor, a stabilit măsuri de

---

¹Giusti L., *A review of waste management practices and their impact on human health*, Review Waste Management, no. 29/2009, p. 2227–2239.

² Cu referire la imperativul economic și ecologic al gestionării deșeurilor, a se vedea, **Octavian Valeriu Bold, Agafiel Mărăcineanu**, *Managementul deșeurilor solide*, Ed. Matrix Rom, București, 2003, p. 7 și urm.

³ Amintim Ordinul Ministrului Sănătății nr. 219/iunie 2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitățile medicale și a Metodologiei de culegere a datelor pentru baza națională de date privind deșeurile rezultate din activitățile medicale, publicat în M. Of. nr. 386 din 6 iunie 2002, abrogat prin OMS nr. 1226 din 3 decembrie 2012, publicat în M. Of. nr. 855 din 18 decembrie 2012.

⁴ **Radu Pascu**, *Managementul Deșeurilor*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2009, p. 3; **Ștefan Gabriel Burcea**, *Managementul deșeurilor urbane. Perspectiva europeană comparată*, Ed. ASE București, 2009, p. 12.

⁵ Ratificată de Parlamentul României și publicată în M. Of. nr. 18 din 26 ianuarie 1991, aceasta a stabilit trei obiective principale și anume: reducerea transportului de deșeuri periculoase; distrugerea deșeurilor periculoase în proximitatea producerii lor și minimizarea generării acestor reziduuri.

gospodărire ecologică rațională, reguli de transport în afara frontierelor statale a acestor reziduuri precum și atribuții și responsabilități în sarcina statelor în acest domeniu.

2. Regimul juridic al deșeurilor medicale

În marea categorie a deșeurilor, deșeurile medicale sau clinice periculoase rezultate din activitatea medicală, prezintă un risc pentru sănătatea umană și pentru mediu, astfel că regimul acestora este strict reglementat. Aceste categorii de deșeuri au fost codificate conform Catalogului European al Deșeurilor, document transpus în legislația noastră încă din anul 2002, fiind astfel supuse unui regim juridic riguros și consecvent elaborat. Prin aplicarea, de o manieră corectă și eficientă a reglementărilor la nivelul unităților sanitare, se urmărește reducerea riscului pe care îl reprezintă deșeurile medicale, în special cele periculoase, pentru contaminarea mediului și pentru afectarea stării de sănătate a personalului din spitale și a populației în general.

Luând în considerare riscurile pe care diferitele categorii de deșeuri medicale le pot determina precum și subiecții expuși contaminării, s-au impus instrumente și măsuri de prevenire și reducere a acestora. Desigur că cele mai eficiente instrumente de protecție s-au dovedit a fi cele legislative, cele ce impun reguli de conduită imperative.

Un rol important în stabilirea conduitelor ce vizează protecția mediului împotriva poluării prin intermediul deșeurilor, inclusiv a celor rezultate din activități medicale, îl joacă și acele idei de bază, generale, călăuzitoare, reprezentate de principiile de dreptul mediului. Principiile internaționale și de drept comunitar importante ce guvernează domeniul protecției mediului⁶ și implicit problematica gestionării deșeurilor periculoase, sunt: principiul “poluatorul plătește”, principiul “precauțiunii” și principiul “proximității”. Principiul “poluatorul plătește”, implică responsabilitatea legală și financiară a producătorului de deșeuri, asimilat poluatorului căruia i se vor imputa costurile sociale ale poluării produse. Aplicarea acestui principiu se întemeiază în principal, pe crearea instrumentelor economice și fiscale cu vocație preventivă și cu titlu curativ, pe o responsabilitate ecologică⁷. Astfel, în considerarea acestui principiu, unitatea sanitară răspunde de îndepărtarea și eliminarea finală în siguranță a deșeurilor produse⁸, aceasta fiind totodată obligată să dispună de resursele financiare necesare pentru derularea unui management corect al deșeurilor generate. Bineînțeles că, implementarea și funcționarea unui sistem corect de gestionare a deșeurilor constituie o cheltuială esențială în bugetul oricărei unități sanitare. Principiul “precauțiunii”, se referă la necesitatea luării măsurilor de precauție împotriva apariției riscurilor ce pot fi generate de gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor rezultate din orice tip de activitate medicală. Prevenția este invocată pentru a proteja societatea de riscurile care nu sunt încă cunoscute sau care sunt incerte, astfel că pentru protejarea mediului și a sănătății populației, se recomandă luarea măsurilor de protecție cu titlu de precauție⁹. Un alt principiu important, cel al “proximității”, recomandă ca eliminarea finală a oricăror tipuri de deșeuri să se realizeze în proximitatea sursei de producere, în scopul reducerii riscurilor pentru mediu și pentru sănătatea umană legate de transportul acestora.

---

⁶ Michel Prieur, *Droit international et comparé de l'environnement*, Envidroit, AUF, Agence Universitaire de Francophonie, Université de Limoges, 2015, p. 12.

⁷ A se vedea, Mircea Duțu, *Politici publice de mediu*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 42.

⁸ Potrivit legii, toți agenții economici care generează deșeuri au obligația să țină o evidență a gestiunii acestora; a se vedea, HG nr. 856 din 16 august 2002, publicată în M. Of. nr. 659 din 5 septembrie 2002.

⁹ Marciano Alain, Tourrés Bernard, *Regards critiques sur le principe de précaution : Le cas des OGM*, Librairie Philosophique, Paris, 2011, p. 304.

Cât privește documentele legislative naționale ce tratează regimul juridic al deșeurilor, inclusiv al deșeurilor rezultate din activități medicale, acestea sunt abundente și relevă preocuparea legiuitorului român în acest sens¹⁰.

Toate măsurile și instrumentele legislative în materie, stabilesc reguli de conduită, atribuții specifice și responsabilități în sarcina unităților sanitare generatoare de deșeuri, pentru întregul lanț generator și procesator. Acestea constituie totodată și un sprijin real pentru toți subiecții implicați în gestionarea deșeurilor medicale, tocmai prin furnizarea de informații utile referitoare la gestionarea sau managementul deșeurilor rezultate din activitatea medicală, la fluxul deșeurilor periculoase, precum și cu referire la riscurile potențiale generate de gestionarea incorectă a acestei categorii de deșeuri. Colectarea și eliminarea deșeurilor clinice reprezintă o obligație legală ce este riguros reglementată în sarcina subiecților generatori responsabili.

Legea nr. 211 din 2011, privind regimul deșeurilor¹¹, este principalul act normativ ce stabilește măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației, prin prevenirea sau reducerea efectelor adverse determinate de generarea și gestionarea deșeurilor și prin reducerea efectelor generale ale folosirii resurselor și creșterea eficienței folosirii acestora.

Luând în considerare dispozițiile acestei legi precum și cele ale legii privind reforma în domeniul sănătății, s-a emis în anul 2012, Ordinul pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activități medicale și a Metodologiei de culegere a datelor pentru baza națională de date privind deșeurile rezultate din activități medicale¹². Prin intermediul acestuia se desemnează Institutul Național de Sănătate Publică, ca autoritate responsabilă pentru gestionarea bazei naționale de date privind deșeurile rezultate din activități medicale, se aprobă condițiile de colectare prin separare la locul producerii a deșeurilor medicale precum și se aprobă planul de gestionare al acestora, ce va fi inclus în planul național de gestionare al deșeurilor. Sunt totodată stabilite atribuții în sarcina unităților medicale, a direcțiilor județene de sănătate publică și a autorității publice centrale de sănătate.

Desigur că, unul din aspectele importante ce trebuie luate în considerare în elaborarea planului de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală, indiferent dacă acestea sunt sau nu periculoase, îl constituie educarea și formarea profesională a personalului direct implicat în activitatea de gestionare a deșeurilor rezultate în unitatea medicală, ce implică separarea la sursă, colectarea, depozitarea și eliminarea finală a acestora.

BIBLIOGRAPHY

---

¹⁰OUG nr.195/2005, privind protecția mediului, cu completările și modificările ulterioare; Legea nr. 426/2001, pentru aprobarea OUG nr.78/2000 privind regimul deșeurilor; HGR nr.856/2002, privind evidenta gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase; HGR nr.162/2002, privind depozitarea deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare (HGR nr.349/2005); HGR nr.128/2002, privind incinerarea deșeurilor, cu modificările și completările ulterioare (HGR nr. 268/2005); HGR nr.1.470/2004, privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor și a Planului național de gestionare a deșeurilor; HGR nr. 1862/2005 pentru aprobarea proiectului "Incinerarea deșeurilor periculoase și sterilizarea deșeurilor periculoase generate din activitatea medicală"; Ordinul MTCT nr. 211/2004, pentru aprobarea Procedurii de reglementare și control al transportului deșeurilor pe teritoriul României; Legea nr.147/2005, privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale de igienă și sănătate publică; Ordinul MSF nr.997/2004 și 1029/2004, pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitățile medicale; Legea nr.211/2011, privind regimul juridic al deșeurilor; Ordinul nr.1226/2012, pentru aprobarea Normelor tehnice privind gestionarea deșeurilor rezultate din activități medicale, publicat în M. Of.nr. 855 din 18 decembrie 2012.

¹¹Publicată în M. Of.nr. 837 din 25 noiembrie 2011, republicată în M. Of.nr. 757 din 12 noiembrie 2012.

¹²Ordinul nr. 1226 din 3 decembrie 2012, în vigoare de la 17 ianuarie 2013.

1. **Florian Grigore Rădulescu**, *Managementul deșeurilor*, curs universitar, Universitatea Ecologică București, 2017;
2. **Marciano Alain, Tourrès Bernard**, *Regards critiques sur le principe de précaution : Le cas des OGM*, Librairie Philosophique, Paris, 2011 ;
3. **Michel Prieur**, *Droit international et comparé de l'environnement*, Envidroit, AUF, Agence Universitaire de Francophonie, Université de Limoges, 2015;
4. **Mircea Duțu, Andrei Duțu**, *Dreptul mediului*, Ed. C. H. Beck, București, 2014;
5. **Mircea Duțu, Andrei Duțu**, *Răspunderea în dreptul mediului*, Ed. Academiei Române, București, 2015;
6. **Octavian Valeriu Bold, Agafiel Mărăcineanu**, *Managementul deșeurilor solide*, Ed. Matrix Rom, București, 2003;
7. **Radu Pascu**, *Managementul Deșeurilor*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2009;
8. **Ștefan Gabriel Burcea**, *Managementul deșeurilor urbane. Perspectiva europeană comparată*, Ed. ASE București, 2009.
- 9.